

Ms 1/viii-11-e

Ms 1/viii št 11/e

Ž A R K Ì

ì 9 2 5.

Deze na Konju.

Deze jaše
Konja oranca,
sladko se smetlja.

Svetli sonček
gleda doli,
detem miglja.

Deze dolgo
jaše Konja
in tako čebja:

"Hej ti sonček,
zla ti sonček,
kaj tako migljaš?"

Stopi vendar
doli k meni,
da se soigraš.

malo z mano,
potlej, da te
ugriznem, če se daš!"

Deze jaše,
sonček smeje
gotlo se z neba -

Stramenho:

Svečka.

Ko je odšel od mene v noč,
sem mi gorečo svečko dala na poš-
Danes sem pisno hratho prejela,
da je svečka moja že dogorela -

Dekletova.

Noč prečrta sem
v sladkosti nepoznani,
ustajata je sonce,
odhajata sem spat,
z mislijo vsren:
dragi moj je tat.

Viator: Jesenske noči.

Prisite so jesenske noči
in iste sozveste oči —
Plonec zdaj je mojega spanja,
nišči mo kotsanja.

Prisite so jesenske noči,
izginile njene oči —
Plakor ropot ob cesti
tožno gledam po zvesti.

Lásenka: Porušeni oltarji.

Mati je umrla, ob njeni postelji pa so se zgrudli,
ti otroci, ki so jo obnemali v življenju. Z njo je legala v grob ljube-
zen, ona je bila poslednja postanka te velike boginje, katere oltar
je prazen in ostane. Pri mudi ji ni zrak povedal že tota pesmi,
ki bi bila porojena iz njenega objema duše. Objemalo ga tepe,
goljuzijne besede. Oni ljube je pa, ki iti še obišče duh te boginje,
zastonj iščejo oltarja, kateremu bi darovati. Ki ga oltarja,
zakopani teži in use, kar je bilo na njem tepega, izginja.

Pri mudi drugi oltar Lepote teži razprščen in
razpada. Lodi ra ga sebičnost človeških živati. Objemajo
sicer soto "Lepote", ki pa ni Lepota, ampak pošastna prilazen
pod tem imenom. Dopaciti so use in to jim služi in nado,
miesča boginjo. Se so duše, ki trepene po nespačeni božji
koclobi, po njej, ki blagoslavlja delo večno. Poslednji njen
pogled na ta svet je predramil nekaj duš, da so jo spozna-
le in zato je mudi blagoslovila njihovo delo.

To pa je lažnja pesem duš, ki naj bi imete sto,
tisoče sester, ki pa so se spremenile v spahe.

Delo, blagoslovljeno s tem pogledom, teži na

njenem sedaj skritem oltarju. Oltar najdejo samo močni in
verni. Razlagajo pot do njega, a ne razume jih nihče in name-
sto hvatežnosti prejmejo darilo, ki pospeši korak do cilja trokri-
vega telesa. Tam pa jih ne nadleguje nihče, pot jim je svoda-
na, saj je ne oodi telo, ampak duša. Duša, prepojena z nje-
nim pogledom, je zadnji utrip človeštva, ki je obdržalo samo še
znanjost, v notranjosti pa je slabše od pretoklosti.

Dela rastejo kakor žitna semena. Raste, rume-
ni, da seme, vedno se množi, vedno pa je več ljubljen in ljubi,
ka je seme, ki vedno bolj raste in kmalu je do svet poln brez ži-
vnega semena. In kakor se je včasih vtradelo ljubljeno seme
med pšenico, se sedaj vtrade zlato semena med bohotni asaf.

In dela porojena iz trpljenja zidejo na
razpredena pota sveta. In na tej svetovni potji le težko
kati semena izgrešene duše, težko dobi prastora, da zraste, a se-
me požene le redkokdaj.

Orani hrakajo.

Hra - hra -

Arda zima bo prišla

in nam prinesla bo snega.

Ni črni orani se bojimo snega,

u mrzli zimi je mnogo zla,

Hra - hra -

Rožica.

Rožica tepa je
cvete odprta,
rožica tepa se
v svet je ozrla.

Svet je bil pisan ves,
ves v zelenju

in jo pozdravjal je

v slačkem šumenju.

Žarki poredneži
so jo oviti,

žarki rumeni so

jo poljubili.

Omrljoni neroadnežem
je zadisala,
pa so k njej prišli vsi,
ren je ni šala.

Lahni menjščki
so priveslali

mimo in rožici

so se klatljati:

Ha-ha, ti rožica,
haha, vi omrlji,
vi ste pa nič, vi,
vi ste pa vrli!

Stamentio: Niser.

Ob tihih večerih moja misel vasuje
po tajnih vrhovih, po tajnih stezicah -
Kot roman v črno oblečena
ob patici blodi in išče ---

Nikdo je ne vidi, nikdo ne pozna je
in je ne vpraša, zakaj se solzi -

Le ti si jo videla oni večer,
Kosi na ohrni sojem jokala -
Le ti si tihbeče spraševala,
a misel je tih, je nerna -

Diator: Sneg.

Virnaš koma, beli sneg?
Tito padaš, Arabni sneg,
na poljano, tiki gozda.
Tito padaš, nemni gost?

Na planjavi beli,
nam kraguljčki so zapeli...
Tito spet zbežati
in se v molku podati.

Molki za mano,
molki pred mano.
Odkod in kam je čas
Kraguljčkov nesel glas?...

Plar je bita - Tito je
Kot za kopano v sneg!
Plar pa vode - Tito je
Kot tih je debel sneg.

Enigma: Losedov Tinček.

Enkrat samo in nikdar več -

Osveta noč, kako si stala, kako brezmejna je
troja miloba, in mir, ki plava v tej noči po zemlji je kakor
pomladna noč polna vonja in tihoga petja vetra skozi polja,
no.

Samo enkrat in potem z bogom domovina, z bo-
gom ti sveta noč, ki raješ ljubezen na zemljo.

O, noč nad nočmi, ti zvezda nad zvezdami! -

Če same radosti svetloek jokat -

..

Ko je bil še majhen, kako majhen, da ni
vedel ali so ti ti pastirčki in ovčice pri božjih jasticah
v kleti nad mizo živi, so se mu oči ob pogledu nanje
široko odprle, v njih je zaigrata nič veselja in v tisto
mlado nedolžno srce je planila ljubezen, močna kakor
plamen, v prsih je začutil neko moč in silo, ki ga je
vlekla k pastirčkom, misel je rasla, leta so ti leta kakor
veter do njegovega štirinajstega leta.

Če mlado srce je slišalo hrepence, ki je

z njimi raslo leta in leta in se strnilo v sladko veselje.

Dolgo je že tega.

Na paši je sedel sredi ovčic in rezjal pastirčke, očice, konjička, ostička.

Tako dan za dnem, mesec za mescem do prvega snega.

Ples je žvižgal in pet in jokal od samega veselja.

Osveči mir, Misije iz očisreni polnemni sladko sri, o rpanje, ki ustaja kakor ogenj v srcu, ohrepenenje stopi, jeno z radostjo na sveto noč.

Pjesi, priči, Tinček čaka—

Strinajo se leta. Pastirček je bit. Tiste njegove velike oči so bile izbrnjene v čredo ovčic in široko neta, njegove mišči so vasovale pri jasticah, stritih v strinji pod jasti. Preko nosa je vodila od očesa do očesa svetlo moč, čra žila, kar pravijo junaše, da takšen človek kmaru umre, je. Da lasje, kakor Marijini lasli in tica ročca, njega, vosrepa je bilo samo in riko sredi mojja valov, njegova črta en sam ritip žu bezni.

"O mama, kje si, ti moja mati, po kateri tve,
perim vsa dolga leta!"

Bogve.

Ko je bil nekaj dni star, so ga našli sosedo,
vi na pragu. In ostal je pri hiši, igral se in hotel na
pašo ter mislil samo eno, kdaj pride sveta noč. Njegovo
srce ni bilo srce najdenčkov, ne, ni bil poreden, ni lagal
in ne potekal se.

Zgodaj v jutro je šel k svojim ovčicam na pa-
šo in na svojo višal ko žvižgal celi dan tja do poznega
mraka -

— . —
Da je prišla huda zima, huda mraz, da so pri-
čki umirali na cesti.

Na mojih oknih so avstine rože cvetele.

In je pritrdil v kotni desko, dal nanjo maha,
postavil fastice, pokleknil in molil. Oči so bile uprte
v svečko, duša je plata v miru svetle noči, srce je vasa,
valo pri angelih, hi so plavali tiko v svitet zvezd nad
zemljo.

Pri cerkvi so pritrkavali.

O badnjak, o noč, v kateri čuje duša brez

strahni pogovor volička s sobedom o novem letu.

Pa je vstal, sneg je padal v debelih kosmih,
šet je, njegova pot je bila kratka, polna sanj, stopil k
jasticam, dal zamorčku krajcar in molit.

Zahrzmete so orgle, kakor en sam glas iz ne-
bes so peti: "Raduj, raduj
se človek moj!"

Njegovo srce se je radovalo in poskakovalo ve-
selja. Glava mu je klonila na prsi, kotena so mu kle-
cnila, v tistem miru in ljubezni so bile solze veselja in
mladosnega življenja.

Zakasnil se je -

Luč za lučjo je izginita v temni noči, v
mladem srcu se ustala želja peti z angeti. Vovorjéne,
mu staro. Šet je sam, burja je pela pesem sladke no-
či, glava mu je šumela zvonjenja in petja, miraz je pa,
dal in legat na trnino, izmričeno sanj' teta, sedet je na ob-
cestni kamen in sanjal!

Sanjal je!

Tam daleč je mesto, ob njem poljana, na
njej' kveček, v njem Bog.

Nač kvečkoni je pravata sveta zvezda.

Da je s pastirčki motiv, srce je bilo hitro veselja in ljubezni,
on sam se je smehljaj, njegove oči so bile polne sladkosti in
mira, okoli glave je sijal svet nedolžnosti in življenja.
Na nebu so peti angeli.

Zgodaj v jutro je šel sosed k rani maži in na
šel v snežni vrčička, ki je varoval pri Bogu. Njegova
druša poje sedaj z angeli visočleten svet: Hvala Bo-
gu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre
volje!

Spomenko: Pismo.

Ti si odšel, jaz sem sama ostala -
Ob ritih večerih zarje sem mlata
iz najinih sanj.

Med nitke srebrne - tvoje besede -
sem čiste kristale nvezla,
čiste kristale, tvoje poljubice.

Kadar spet prideš, moj dragec,
že bala pripravljeno najdeš.
Ladnost v meni drhti in te čaka.

Stamentto: Pesem.

Česa ti večer postušam iz daljave obojno igranje
bete rotle -

Ždi se mi, da pesem nekoga klič -
nekoga išče ---

Nimno mojiti oken v mesečino odeta odhaja
in ne odpeva moji pesmi,
ki je itak žalostna ---

O, in pesem, ki nima sestre na zemlji
v bete zavese izjočem ---

Prator: Ljubosumnje.

Pradar z mano govoriš,
v mojem sreci tuč gori.

Leče serca me,
Ni na dušo lega mi
od tvoje tuči
druzgega obsevajóče
in v moji duši
tvoj smehljaš ihti.

Ne veš, kako trudno
zakrivati oko
je dragemu, da te ne vidi?

Piaor: Dvanajsta.

Lova na bližnjem orehu sedi,
v hiši noženi več tuc ne gori.
Vsa ta že duša zdaj v sanjah teži,
nitice pri peči ne črje, bedi.

Lova s kooitka - te ona bedi -
vošlo po vasi njen glas se glasi.
Mirno zdaj ptica ponočna leti,
pride do olna in se oglasi...

Črje koočena stopinja se v noč.
Ptina k rdarja dvanajsto -
polnoč.

La senbla: Dusa.

Dusa je veliko, ogromno pasloppje, polno zna-
nit in neznanit, razodetit in nerazodetit, lepiti in
grdit obrazov — Predi urta je vetika njiva. Ta tej nje,
vi ni velikih, zelenih in upanje vzbujajočih rož in ze-
lenega drevoja, ni metkega matia na katerem bi po-
čil plati popodnik. Tudi ni čistih lepiti, velikih, zete-
nit in pisanih rož. To je planjava, obraščena z ožgari-
mi matovi, iz katerih gledajo kati lepiti cvetk,
katerim pa je uničen že drugi list in zelenje se je
spremenilo v črn, obup vzbujajočih klic popodniku.
Drevo je temno in nihi megla okoli njega ni be-
la, ampak je temna, črna, anšica. In drevo ima ve-
dno zimno. Nikdar ne ozeleni, vedno je črno, pristo, pro-
ti nebu kličoč: "Uniči meglo, pošlji blage, pomla,
danske vetrove, in daj jim moči, da vzezi s pote-
miimi prežerijo jesen in zimno in noč. Daj
nam zelenja iz katerega in za katerega smo
rojeni." In dolgo trajno in veliko je to upanje, a ne
rodi semena, leži nerazodeto na kosčenih vejah.

Življenje je netušeno in nerazodeto izpanje.
Sredi te njive pa je oltar, na katerem darujejo te
mrti in svetli stanovaleci svoja darila.

Nladost je odprta svetla vrata svojega tepe,
ga doma, prepodila je nezavedno otroško. Česelo
in nikdar več se ne bo vrnilo. Kako jasno je nje
notice, kako se svetijo njene tepe oči. Iz njih od,
sevajo mlada leta. Čudno pa je, da nima ona ni
ma moči, da bi vtisnila veliko izpanje drevesa, da
bi ozelenelo. In tudi ne oživi, večno ostane grozno
mrtvo. Pa oltar je prinesla polno časo stadike
pijace in čaka, da bo izpraznjena. Navadno je o
njelj pijaca za življenje, včasih pa tudi za smrt.
Na kamnen poleg oltarja je sedla in čaka in ve
bi druge stanovalece, da pridejo žrtvati na oltar.
In res ji je izvalila iz došedaj mrtvih domov.

Oltar semni. Vidijo se se megleni o,
vlakni in popostopju zagrmii in zabliška se
in skozi duri pride "nisei" z bledeim obrazom
in v kloščenih tresočih se rokah drži darilo, rojeno
iz noči in teme, vzbuja jsočih grozo. Pa groza pa
je večja ali manjša. Dolgo je trepetala pred oltarjem.

ki vedeta, ali bi ga izpustila iz rok, ali bi se urni-
la in ga skrilila za one duiri, ki se morejo odpreti same.
Dar teži na oltarju, kisel je odšla, s sedaj pa je od,
peljata ono črno, velikkano in neprodirno temo
in zopet je mrak.

Uj odpro se druge duiri in ven ditne
Krepeneje, ki prinese na oltar lepilo rož iz raja
sanj v bodočnost. Pri duiri se zapro in mrak je ob,
dat vse te na oltarju se sijajo zlate rože in kažejo
veliko moč krepeneja, ki prodra mrak.

Uj odpro se tretje duiri in ven pride
"Lij bezem." Na oltar je prinesla rdeč nagelj krov.
Njeno darilo odseva na ledenem iju in mno,
ži moč krepenečih, svetlih rož.

Zastisi se urisk in glasna popevka
"Peselja". Njegov dar je smek, oni široki in odhri,
dostrični smek mladine.

Sedaj pa pride kakor temna slu-
nja "Zalost" in se izjoka nad "Peseljem" in za,
stre svetlobo krepenečega cvetja, zmoči rdeči nagelj,
da obledi, pomnoži in zveča grozo s svojimi žato,
svirni obrazom, se izlije v lepo harmonijo s

črnim drevesjem, ožganim makom in črno me-
glo.

Zopet se odpro durí in prikáže se „Trplje-
nje.“ S svojimi pogledomi razodene usosvojo bolesta
in življenja, ki je ena sama rana, obdarna s trnjem
in grenkobo. In „Zalost“ spozna brata in ga blagoslo-
vi s svojimi solzami. Zgine, pride pa „Sreča“, ki
s svojo velikansko mišjo prežene „Zalost“, „Grozno“, „Bo-
lest“ in „Trpljenje“. In oživi „Peselje“, „Ljubezem“ in
„Krepčenje“ in vse pomnoži, sama pa ostane sre-
di med njimi, dokler je ne prepodi las, ki stoji za
njo in jo opominja, naj se ne mudi predolgo, ker nje,
nega blagoslova privošči le malo.

„Čas“ vodi v mešanem rean te ljube in
še bolj nežne goste. Največkrat pa pripelje „Trplje-
nje“, „Zalost“ in večkrat med njimi tudi odsev bla-
goga in tolažbe polnega „Krepčenja“.

Če so že usi ti stanovaleci duše, naj bi bi-
la mladost dolga in v njenem naročju naj bi se
smejala „Peselje“, naj bi prepevala „Sreča“ svojo ve-
čno lepo pesem, naj bi „Ljubezem“ trgala liste iz svo-
jega rdečega nageljna pred njene noge, ne pa ga

skrivata za globoko "Zalostjo" in ga končno njej poda
rila.

Naj pride "Trpljenje", "Zalost" in "Polestje".
Le v starosti na to njivo, ki naj bo prej solnena cue,
teča in zelena in naj se šele v starosti spremeni u
to pristo, golo planjavo, ki je sedaj.

V starosti bi imeli vsaj spomine, kako
pa tudi teh ne bo.

Lez usotostiko, naj bo na pristi ali soln,
čni njivi, naj bodo zbrani vsi ali samo "Pevče" ali
samo "Trpljenje", pa pripelje "Čas", gospodar vsega, za
rekl in svetlobo, "Smrtine" nose in ta bo uzela vse r ve,
čen objem miru.

Fragmento: Umirajoča dekle.

Odgornite zavese na oknih, sestrice moje!
Roj iz moje gredice narzite krog mene:
onih belih san od mejece,
onih rdečih san od klopice,
s katerimi sem sanjala, ko je slavček pel -

Ah kako so mrzle se bele odeje.

Pojdi, sestra, k klavirju in veselo, nalahno igraj -
Daj bom odšla kakor bela pesem od vas
in te v teh rožah rdečih ostala pri vas - - -

Enigma: Jeruzalem.

Odpri sem pismo sebi namenjeno, ki je na
šlo na tvoj sreca, porojeno v dnevih sarnote in miru,
odpri sem pismo, ki je čisti sveta knjiga:

"In tam daleč je zasijala mi zivlje-
nja, njena svetloba je medlela v si-
jasti spoznanja, ki se je kopalo v belih
meglicah. Postal je in dal svoj križ na
svoje rame in romal."

Dolje je bilo požeto. In
prišli so hlapci in deklet, da zajae-
jo žito, kar je čistemu zrnju v po-
grubo njegove nedolžnosti. Zasijal
je velik ogenj, ki je padal in sta-
bel v vzdihljajih kakor bolnik
na mrtvaški postelji. Oni pa so
šli domov, veseli svoje zmage so
peli pesmi solncu v hvato, ki jim
jim je dalo tako spoznanje."

Velik je Bog!

On je moj in jaz njegov, moja družica je ta,
Nor otrok, moje srce kakor mati -

Pitko sem zaprl sebe v sebe in mislil o
Onem, ki mu ni imena -

O Bog! -

Moja cesta me je vodila v spoznanja dežela.
Tam rastejo smokve in oljke in palme, tam živi On, ki
je močiten in ki je kakor Bog usemi.

Pri vodnjaku -

Pa me je naravno ašvignil z nedolžnim po,
gledom, padel sem in nisem si upal dvigniti svoje gre,
šne oči k nebu -

O, oživi me, Ti moj Bog, jaz sem mrtev!

Pil sem iz studenca mrzle in čiste vode,
moja družica je zavriškala, moje srce je plalo v vatni,
jočem artičenji nove skrivnosti -

O, Bog, kako si dober!

Temni oblaki so zagrnili jasno nebo -
Poljana je trepetala v nemirni silni ve-
trovi, gozd je šoklat, klasje je motilo -

Stal sem pred svetiščem -

Dejé angelov je slavalo, so močnem pro,
storn, vonj hladila je napolnil ozračje -

O kje si, moji drugi tolažnik -

Bela meglica me je obšla, vedno višje sem
plaval, glava je klonila na prsi, kotel sem objel solnce,
stopil sem naprej in padel s fitirni smetkoni na ze,
mljo -

Pa ko sem stopil v svetišče -

Kaj je tu, to ni življenjska cesta, o kje
je cesta, ki vodi do križiščit v usenizje -

Zakril sem oči z dlavnmi, bradko se izjo,
kal, bežal sem in hitel, da izpolnim to, kar sem izgu,
bit -

Prigrabití duše zaklad, ki kljuje usnu že
od rojstva, je bolečina, porojena v jarni noči na zvezdi,
ko priplavajo temni oblaki -

Na gori sem se ustavit -

Postrižal sem pesem ptic in povesi
vil o čarobnem gradu -

Tam daleč je grad, ob njem urf, na

vrtni roža, ki išče solnca -

Kaj je solnce tako majhno!

Prav sem trudi jaz, nisem ga našel, a
driso je padla bol, ki je upila do neba -

Iskati solnce se pravi, sam vase pogledati
in pregledati svojo knjigo o življenju -

Tam daleč je Jeruzalem, mesto odrešenja -

Hitro, hitreje, dokler je tri dneva veči,
kaj, mudi se, noč se bliža, beži, da ne zaprejo vrata me-
sta -

Četel sem in veter je bil moj spremljevalec -

Tam za goro je ustajalo solnce noči, doti,
na je padala v skrivnost sene, kras je zorel in zve-
zde so štele zvezde po zemlji -

Ki ga! - Kje je? - Ali je morala tam na
križ potiti cest, ali je na gori, kjer je cerkva bela.

Roža išče solnca, ki je tam daleč v obliki,
bljeni deželi -

O Jeruzalem, Jeruzalem, ti nosi me,
svo odrešenja -

In odprl sem zopet svojo knjigo, mame

bezo pismo in bral:

Prosi, in se ti bo dalo, trklaj, in se ti
bo odprlo, išči, in našel boš! Pogledj
sam v sebe in slika tvoje duše je
troje istanje, prošnja, trklanje - Do,
kter pa ne najdeš solnca, ki je stu,
denec misli, si bolan - Pogledj v
sebe, in v srcu bo vzplamnela ljube,
zen, ki bo segala od severa in ju,
ga, in vzhoda in zapada v vsemi,
je - Tam najdeš svoj dom!

Zapr se in knjigo ljubezni, zatisnil
se in triidne oči in sanjal o skrivnostni rozi -
Moje srce je bilo pomirjeno, kakor materino
otlo ob zdravem deletu -

Stamenho: Ciganka.

"Ti ciganka, ti si lep dekleč,
imaš bele zobe in črne oči.

Ozagorelih prsih ti ljubezen hiši.
Ciganka, ciganka, da si ti moje dekle."

"Gospod, hadila bi rada."

Nauk.

Bodi mi zvit in se z volom ne bodi,
če ga ne srečaš, na pot mi ne hođi,
če ga pa srečaš, se brž mi umakni,
žigo pokazi, pa vžep si jo vlati mi!

Ciganova pesem.

Cigan si je zataknil za hlobuk
pero, kiga je pobral
na prašni blatni cesti,
pomilovavno se ozri je v svet
pa pel v bolesti:

- Ha, ti golji fivi,
ti moderni svet,
sam ne veš, ne vidiš,
kaj ti je ohrat.
Jaz pa neumnjivi
in neumni Marko
vem in vidim,
da težko težko,
da se solnce žarko
ti sijalo bo -

Ma eni nogi se je zavrel,
močno se odpel.

